KÖTIVIZIG
KÖZÉP-TISZA-VIDÉKI VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG
SZOLNOK

IGAZGATÓ

Tárgy: VGT3 véleményezése - KÖTIVIZIG
Melléklet:

Dátum:
2021.08.24.

Ügyiratszám:
KP-01995-013/2021

Előadó:
[redacted]

Irányítás:

Belügyminisztérium
Közfoglalkoztatási és Vízügyi Helyettes Államtitkárság
Vízgyűjtő-gazdálkodási és Vízvédelmi Főosztály

Országos Vízgyűjtő-gazdálkodási Tanács
[redacted]
titkár

Tisztelt Titkár Asszony!

A VGT3 véleményezésre felkérő megkeresésére az alábbi tájékoztatást adom.
Az Országos Vízügy Főigazgatóság által megküldött, 2021. 06. 01. dátumú feladatszabásában meghatározottak szerint a Területi, valamint a Részvízgyűjtő Vízgazdálkodási Tanácsok tagjainak eljuttattuk egy figyelemfelhívó levelet, melyben felkértük a tagokat a VGT3 véleményezésére. A véleményezés határideje 2021. július 1.
A kiküldött dokumentumban tájékoztattuk a tagokat, hogy a beérkező társadalmi vélemények – összegyűjtésük után – továbbításra kerülnek majd a tanácstagokhoz, mivel a TVT/RVT hivatalos állásfoglalást, véleményt nem tud kiadni az ülések megrendezése előtt. Tájékoztató levelük tartalmazta, hogy a TVT ülést a VGT3 véleményezésével kapcsolatban októberre, az RVT ülést november elejére tervezzük összehívni.

A fentiek alapján az általam képviselt Tisza Részvízgyűjtő Vízgazdálkodási Tanácsnak jelenleg nincs hivatalos állásfoglalása a VGT3 továbbfejlesztett vitaanyagával kapcsolatban. A társadalmasítás elősegítése érdekében csatolom a Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság korábban összeállított véleményét, melyet változatlan tartalommal fenntartunk, kiegészítve a tagok által eljuttatott véleményekkel.

- Az egyre jelentősebb környezeti hatásként megjelenő aszály probléma külön, önálló fejezetben való megjelenítését tartjuk szükségesnek a jelentős vízgazdálkodási kérdések témakörében.
- A nemzetközi, határral osztott víztestek minősítésének egységesítést változatlanul szorgalmazni kell.
- A víztesteink minősítése során törekedni kell a nemzetközi összhangra annak érdekében, hogy reális, fenntartható célok és intézkedések legyenek megfogalmazhatóak.

<u>Általánosságban:</u>
A dokumentumra jellemző, hogy gondolatok, mondatok nincsenek befejezve, értelmezhetetlen megállapításokat is tartalmaz. Nem egységes a vizsgálati időszakra való hivatkozás.

A MI VÍZÜGYÜNK

központi telefonszám: +36 56 501 - 900 • cím: 5000 Szolnok, Boldog Sándor István krt. 4. • levélcím: 5002 Szolnok, Pf. 63.
e-mail cím: titkarsag@kotivizig.hu • honlap: www.kotivizig.hu

Felszíni vizekkel kapcsolatos észrevételek:

1. A táblázatok, mellékleteket Vízügyi Igazgatóságonkénti lekérdezési lehetőségének biztosítása szükséges. A víztestek, terhelések egyéb érintettségek alegységhez való kapcsolati hibája már nem engedhető meg.
2. Javaslom bemutatni az elmúlt időszak során elért eredményeket (2015-2021). A TVT üléseken sokszor van ilyen jellegű kérdés. Az eddig elért eredmények (VGT intézkedések hatása) bemutatását ezért fontosnak tartjuk. Hiányzik, hogy milyen célokat értünk el idáig. Úgy tűnik, hogy vannak olyan víztestek, amelyek minősítése 2009. óta romlott. Melyek azok a víztestek amelyeken eredményt értünk el?
3. A víztestek minősítésénél a „nincs adat" megjegyzés már nem elfogadható. Az elmúlt időszakban már megfelelő számú mérési adattal kellene rendelkezni ahhoz, hogy a minősítés elvégezhető legyen.
4. A vízügyi hatóság bevonása nélkül (monitoring, nem szerkezeti intézkedések végrehajtása) nem lehet a célkitűzéséket elérni.
5. Az agrárium célkitűzéseinek összefoglalása hiányzik. Sokszor ellentétes a VKI célkitűzéseivel. A támogatási rendszer a VKGTT szemléletével sokszor ellentétes.
6. Sok az intézkedési típus. Bonyolultabb, mint a VGT1-ben volt.
7. A szennyező fizet elv nehezen érvényesíthető.
8. Célszerű lenne a feltárt vízgazdálkodási problémákat szembe állítani a tervezett intézkedésekkel.
9. Az integrált tervezés során javaslom figyelembe venni a VGT elvrendszerét, a tervezett célkitűzéseket és az intézkedéseket. Ez csak abban az esetben lehetséges, ha ténylegesen közmegegyezésen és tervezetésen alapul.
10. A monitorozási tevékenység elvégzése még mindig külön intézményi rendszeren működik. A havária események így nehezen kezelhetők. Sok esetben pedig a haváriák határozzák meg a víztestek minősítését.
11. Az ÁKK létesítmények megvalósítása és az intézkedések célja az ár-és belvízi kockázatok csökkentése. Ez evidencia, ez elsődleges. Növelni kell a win-win intézkedések számát, ezzel együtt az eltérő érdekű intézkedések hatását hatásmérséklő beavatkozásokkal lehet kezelni.
12. Az Igazgatóságokon készült VKGTT stratégiai célkitűzései nem lettek figyelembe véve.
13. Tudomásul kell venni, hogy a víztesteknél előbb a kémiai állapotot kell javítani, majd csak ez után lehet a biológiai célkitűzés megvalósítását elvárni.
14. Az intézkedéseket ismertető fejezet elején említésre kerül, hogy a szabályozási intézkedések közül csak kevés valósult meg. A nagyobb arányú megvalósítás során is szem előtt kell tartani, hogy a vízgazdálkodási érdekeket, a szakmai színvonalat nem szabad feladni.
15. Teljesen egyetértünk a szakemberképzés elősegítésével, támogatásával. Ehhez azonban vonzóvá kell tenni a szakterületet, és meg kell tudni tartani azokat a gyakorló mérnököket, akik át tudják adni a szakmai tapasztalatukat, az elméleti tudást ki tudják egészíteni a gyakorlattal.
16. A települési Szennyvíz Program hatására csökkent a tápanyag és foszfor eltávolítási hatásfok? A 452 oldalon lévő alapintézkedés magyarázó szövege ezt mutatja be.
17. Véleményünk szerint a vizek helyben tartását célzó pályázatok támogatása kiemelt jelentőségű. Ez azonban az agrárium bevonása nélkül nem végrehajtható. Csak a kellően megtisztított szennyvizek hasznosítását látjuk célszerűnek, hiszen így előzhető meg a felszín alatti víztest elszennyezése.
18. A fenntartási munkák keretét meghaladó mértékű mederfeliszapolódás eltávolítása során kikerült iszap és növényzet hasznosítása további kérdéseket vet fel, melyre nincs válasz a tervben. (6.4 intézkedés).
19. Halastavakra vonatkozó költségmegtérülés elve nincs szinkronban az EU által előírt költségmegtérülési elvével. Az 1500Ft/ha vízhasználati díj nem arányos a legtöbb vizet felhasználó ágazatra vetítve, nem segíti elő a takarékos vízhasználatot.

20. Az öntözés kapcsán nagyon fontos a fellépő igények összekapcsolása, felfűzése a meglévő források leghatékonyabb felhasználása érdekében. Ez alapján lehet a fejlesztési sorrendet meghatározni, hiszen ott kell fejleszteni, ahol koncentráltan legtöbb igény merül fel.
21. A belvízcsatornák, kettős működésű csatornák állapotát leginkább veszélyeztető, folyamatos vízminőség romlást, ökológia pusztulást, társadalmi elégedetlenséget eredményező tisztított szennyvíz bevezetések továbbra is, sőt esetenként növekvő számban és terhelési volumenben a legjelentősebb probléma. Ennek kezelésére vannak próbálkozások, azonban a javulás nem tapasztalható, mint ahogyan a VGT3 sem mutat be pozitív elmozdulást. A víztestek védelme érdekében, a további ilyen típusú terhelések elkerülését garantáló műszaki fejlesztések megvalósításával támogatható, melynek alapját a **terhelhetőségi vizsgálat** teremti meg. A mai szennyvíztisztító telepek tisztítási technológiájára nem írható elő a 20-30 evvel korábban meghatározott határértékek. Gondosabb és jobban előkészített tervezés szükséges.

<u>Felszín alatti vizekkel kapcsolatos észrevételek:</u>

1. 1.4.1 fejezetben is ki kell fejteni, hogy a felszín alatti víztesteket milyen főbb kategóriákra lehet felosztani a felszíni vizekhez hasonlóan. A VGT1 és VGT2-ben is ezek a fejezetek nagyon jó tematika szerint lettek összerakva, ezért ha már mást is átmásoltak, akkor az általános leíró részeket egy az egyben át lehetne venni, vagy pedig legyen teljesen külön kezelve a felszíni és felszín alatti víztestek általános leíró jellemző fejezete. 1_4 mellékeltben nem releváns a FAV víztestek nevének pontosítása, van ahol meg van jelölve hogy az adott víztest pl.: porózus (rétegvíz) de van ahová nem került oda. Nem egységes így a nevezéktan. Javaslat: nem szükséges a FAV víztestek nevein változtatni, mivel eddig is a víztest nevét, azonosító jelét és számát együtt használtuk, tehát érthető volt melyik víztestről van szó.
2. 5. fejezet: a felszíni és a felszín alatti víztestek gazdasági jellemzése együttesen jelenik meg. Ez már csak azért sem szerencsés, mert gazdasági, VKJ, valamint tisztítási technológia (aminek anyagi vonzata van) szempontjából is élesen elkülönül a két víztípus. A gazdasági elemzésnél elkülönítve kell megvizsgálni a gazdasági hatásokat, követve az eddigi metodikát.
3. 6.2 fejezet: az általános leíró részeket nem tartjuk szükségesnek harmadjára is bemutatni.
4. 6. fejezetben, mellékleteiben nincs kiemelve és nem is tűnik ki az **illegális kutak és az illegális vízkivételek témaköre**. A 6_5 mellékletben engedélyezetlen vízkivétel van feltüntetve, de ezt a mennyiséget az engedélyekben szereplő lekötött vízmennyiségen túli termelésként is lehet értelmezni. A VGT2-ben konkrétan ki volt a témakör dolgozva, a VGT3-ban néhol tesznek említést róla. A 6_5 háttéranyag MBFSZ modellezésben nem találtam említést az illegális kutak vízkivételeiről, nem látjuk a háttéradatokat, miből és hogyan épült fel a modell.
5. 6.2.2.2 fejezet: Nem értünk egyet azzal a feltevéssel, hogy a felszíni vizek nitrát szennyezése/tartalma felszín alatti víz természetes állapotából származik, a nitrát nincs természetes módon jelen a felszín alatti vizekben mint pl az arzén, jellemzően a mezőgazdasági és állattartó telepeken fordul elő nitrát. Ebben a fejezet részben nincs kihangsúlyozva, sem pedig utalva rá hogy a felszín alatti víz nitrát tartalma mezőgazdasági vagy állattartásból eredő nem természetes vízkémiai paramétere a víztípusnak, és az tűnik ki a szövegből hogy a felszín alatti vízben geológiai indokok miatt van jelen a nitrát.
6. 6.2.3 fejezetben be kellene mutatni azokat a víztesteket, amelyek javultak, és amelyek állapota rosszabbodott. Ezek a db számok, amelyek fel vannak tüntetve, nem látszik mit értünk el a VGT1 óta és mi az, amin még javítani kell a későbbiekben.
7. 421. oldal: A jelentős vízgazdálkodási problémák témaköre sem foglalkozik az **ILLEGÁLISAN FÚRT** kutak témakörével! Az 1.9.5 pontban csak a szakszerűtlenül kiképzett és felhagyott kutak vannak feltüntetve, de ez nem fedi le az illegális kutak problémakörét!

8. 7. fejezetben a célok és intézkedések táblázat hiányzik, nincs egy összefoglaló táblázat a korábbi VGT-khez hasonlóan hogy a kockázatos és gyenge állapotú víztestek mikorra és milyen intézkedésekkel lehet jó állapotba hozni.
9. A 7_1 mellékeltben csak a kémiai szennyeződés esetére van kidolgozva a melléklet, mennyiségi oldalról megközelítve sincs a mentességi indoklás.
10. 445. oldal: A Vízgazdálkodási Törvény 2020. december 16-i módosítása létrehozta az öntöző kutak engedélyező hatóságát, az NFK-t. Ez nem illeszkedik sem a VKI, sem a VGT elvrendszeréhez, az engedélyezés még bonyolultabb lett, megalakulásuk óta 2021. június 14-ig egyetlen db vízjogi engedélyt adtak ki! A vízgazdálkodás a felszín alatti vizek tekintetében komoly veszélybe került.
11. A 8. fejezetben taglalt átfogó intézkedések nem VGT intézkedések, mert azok már a Vízgyűjtő-gazdálkodási terv elkészülte előtt is léteztek: ivóvíz irányelv, 123/1997. kormány rendelet, vízbázisok biztonságba helyezése,

Összességében az egész anyag a VGT1 és VGT2-re épít, leginkább leíró részeket tartalmaz. Hiányosnak mondható abból a szempontból, hogy az elért eredmények tekintetében nem tartalmaz a dokumentum leíró részeket. Nem tér ki arra, hogy melyek azok a felszín alatti víztestek amelyek mennyiségi vagy kémiai állapota javuló vagy romló tendenciát mutat, nem világít rá ezek okára. A romló tendenciát mutató FAV víztestek tekintetében nincs meghatározva, mikor milyen intézkedésekkel lehet javítani az állapotán. A dokumentum rengeteg helyesírási hibával, mondatszerkezeti anomáliával rendelkezik, nem mellesleg fontos mellékletek, melyek tervezéshez is használhatók lennének, helytelen, elavult adatokat tartalmaznak. Sok fejezet esetében az anyag áttervezésre, átírásra szorulna.

[redacted]
OVT tag
KÖTIVIZIG igazgató